

ÖZGÜN MUHAKEME SORULARI

1. Oyunun yolu

Sınıf, yeni gelen arkadaşları için bir oyun yönergesi hazırlıyor. Yönerge, başlangıçtaki seçimi ve oyuncak bozulduğunda yapılacak işi birlikte anlatmalı. Kartlarda bulunmayan bir izin eklenmemeli.

BAŞLANGIÇ

Önce isim kartını sıranın sonuna koy.
Sıran gelince raftan tek oyuncak seç.

SORUN OLURSA

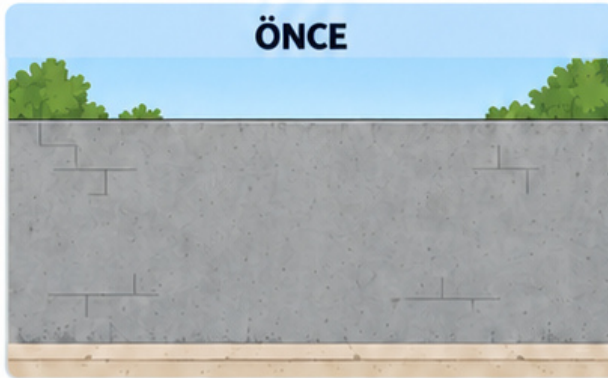
Oyuncağı tamir masasına bırak.
Kendi başına açma.
Öğretmene haber ver; yeni seçim için yeniden sıraya gir.

Hangi kısa yönerge bu iki kartı doğru birleştirir?

- A) Sıran gelince iki oyuncak al; biri bozulursa diğerini kullan.
- B) Önce isim kartını sıraya koy; bozulan oyuncakı öğretmene bildirdikten sonra sıra beklemeden yenisini al.
- C) İsim kartıyla sıraya gir; sıran gelince tek oyuncak seç. Bozulursa tamir masasına bırakıp öğretmene bildir ve yeniden sıraya gir.
- D) Oyuncağı seçtikten sonra isim kartını koy; bozulursa içini açıp arızayı göster.

2. Canlanan duvar

Özgün metin: “Bahçedeki duvar yıllardır dümdüz, gri bir yüzdü, Çocukların resimleri asılınca canlandı. Yine yerinde duruyordu ama önünden geçenler artık birbirine resimleri gösteriyordu.” Bir öğrenci, “canlandı” sözünü açıklayan ve metni aşmayan bir resim altı yazısı arıyor.

Hangi yazı, sözcüğün anlamını ve iki görsel arasındaki değişimi birlikte doğru verir?

- A) Duvar, resimlerle ilgi çekici hâle geldi; iki çocuk resimler üzerine konuşuyor.
- B) Duvar, resimlerle ilgi çekici hâle geldi; artık bütün öğrenciler teneffüste burada buluşuyor.
- C) Duvar, resimlerle tanınır oldu; konuşan iki çocuk resimlerin tamamını birlikte çizdi.
- D) Duvar, çocuklar orada konuştuğu için resimlerle süslendi; konuşma değişimin nedenidir.

3. Son duyuru geçerli

Kütüphane duyurusu: Kitap değişimi cuma günü bahçede yapılacaktır. Sonraki not: Yağmur bekleniyor. Etkinliğin günü değişmedi; kitaplar giriş katındaki salonda değiştirilecek. Deniz, arkadaşına etkinliğin cumartesi bahçede olacağını yazdı.

Deniz'in mesajı hangi bilgiyle düzeltilmelidir?

- A) Cuma günü giriş katındaki salonda
- B) Cumartesi giriş katındaki salonda
- C) Cuma günü bahçede
- D) Pazar günü kütüphanede

4. Fotoğrafın sınırı

Fotoğraf açıklaması: Bir öğrenci, masadaki yırtık kitabın kapağını bantlıyor. Yanında onarılmayı bekleyen üç kitap duruyor. Panoda "Kitaplara ikinci bir şans" yazıyor.

Bu fotoğraf için hangi başlık hem görünen işi anlatır hem de kanıtın sınırını aşmaz?

- A) Okuldaki bütün kitaplar yenilendi
- B) Yeni kitapların hepsi bugün satın alındı
- C) Bir kitap onarılıyor; üçü sırasını bekliyor
- D) Öğrenci bütün gün tek başına çalıştı

5. Bir cümle, iki kanıt

Eren, sınıf gazetesine yalnız kendi yazısını koymak istiyordu. Arkadaşlarının hazırladığı küçük haberleri okuyunca fikrini değiştirdi. Gazetenin son sayfasını ortak önerilere ayırdı; kapağa da bütün yazarların adını ekledi.

Eren'in tutumundaki değişimi tek cümlede anlat; değişimi gösteren iki davranışı da cümlelere kat.

6. Köprü kuran söz

İki grup, sınıf panosunun nasıl hazırlanacağı konusunda anlaşamıyordu. Aslı, her grubun iyi fikrini özetledi ve birlikte kullanılabilecek yanlarını gösterdi. Öğretmeni, “Bu açıklaman aramızda köprü kurdu.” dedi.

“Köprü kurdu” sözünün bu bağlamdaki açıklaması hangisidir?

- A) Panonun yanına ahşap bir geçit yerleştirdi.
- B) İki grubun düşünceleri arasında anlaşmayı kolaylaştırdı.
- C) Grupların aynı anda konuşmasını yasakladı.
- D) Bir grubun bütün fikirlerini ötekine kabul ettirdi.

7. Sessiz sözcüğün işi

“Defterin arasında kalan küçük not, eski gezimizi gözümde canlandırdı. Bir anda taş sokakları ve kıyıdaki feneri hatırladım.”

“Canlandırdı” yerine hangisi yazılırsa metnin anlamı korunur?

- A) Daha yüksek sesle anlattı
- B) Olduğundan daha uzun gösterdi
- C) Gerçekten yeniden yaşattı
- D) Yeniden hatırlamamı sağladı

8. Tekrarı azalt, bilgiyi koru

Taslak: Sınıfımız bir pano yaptı. Panoyu birlikte yaptı. Panoya öğrencilerin doğa çizimlerini koydu. Pano koridorda duruyor.

Taslağı iki ya da üç cümleyle yeniden yaz. “Birlikte” bilgisini ve panonun yerini koru; “pano” sözcüğünü en fazla iki kez kullan.

9. Aynı sözcük, farklı görev

Duyuru taslağı: “Duru da bahçede çalışacak mı”
Öğrenci hem ekleme anlamını hem yer bilgisini koruyarak cümleyi düzeltmek istiyor.

Hangi yazım doğrudur?

- A) Duru’da bahçe de çalışacak mı?
- B) Duru da bahçede çalışacak mı?
- C) Duru da bahçe de çalışacak mı.
- D) Duru’da bahçede çalışacak mı?

10. Başlık metne uysun

Mahalledeki küçük parkın bir köşesine kitap kutusu kondu. Kutudaki kitaplar satılmıyor; isteyen bir kitap alıp yerine başka bir kitap bırakabiliyor. Gönüllüler haftada bir kutuyu düzenliyor.

Hangi başlık, metnin temel işini ve satış yapılmadığını birlikte yansıtır?

- A) Parkta ücretsiz kitap değişimi
- B) Gönüllüler her gün bütün kitapları dağıtıyor
- C) Parkta yeni bir kitap mağazası açıldı
- D) Mahallenin tüm parkları kütüphane oldu

11. Görünenle düşünülene sınır

Görsel betimi: Bir çocuk, yağmurluğun kapüşonunu takmış; elinde kapalı şemsiye taşıyor. Yerde su birikintileri var. Gökyüzünün tamamı görünmüyor.

Resim altı yazısı: “Yağmur kesinlikle bitti ve artık hiç yağmayacak.”

Resim altı yazısını kanıtı aşmayacak biçimde düzelt.

İlk yazının hangi bölümünün görüntüyle kanıtlanamadığını açıkla.

12. Gereksiz sözcüğü ayıkla

“Etkinlik için hep birlikte ortaklaşa bir hazırlık yaptık. Her öğrenci farklı bir görev üstlendi.” Yazar, ilk cümleyi kısaltırken işin ortak yapıldığı bilgisini korumak istiyor.

Hangi düzenleme uygundur?

- A) Etkinliği her öğrenci ayrı günlerde yaptı.
- B) Etkinliğe yalnız bir öğrenci hazırlandı.
- C) Etkinlik için hazırlık yapmadık.
- D) Etkinlik için birlikte hazırlandık.

13. Bilgiyi yerine koy

I Öğrenciler, okulun girişinde toplandı.

II Görevli, gezi kurallarını anlattı.

III Kuralları dinleyen grup otobüse bindi.

IV Otobüs müzeye doğru yola çıktı.

Hangi iki kart arasındaki ilişki, dinleme tamamlanmadan biniş yapılmadığını açıkça gösterir?

- A) I ve IV
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) III ve IV

14. Bir kelimeyi kanıtla açıkla

“Yeni öğrencinin yüzü ilk gün asıktı. Teneffüste iki arkadaşının onu oyuna çağırmasıyla yüzü aydınlandı. Dersten sonra aynı oyunu yeniden oynamayı önerdi.”

“Yüzü aydınlandı” sözünün anlamını yaz ve bu anlamı destekleyen iki ayrıntıyı belirt.

15. Hitap kime?

Bir öğrenci, arkadaşından pencereyi kapatmasını istiyor: “Ece pencereyi kapatır mısın” Cümle bir kişiye seslenme ve soru içeriyor.

Hangi düzenleme iki işlevi de doğru gösterir?

- A) Ece, pencereyi kapatır mısın?
- B) Ece pencereyi, kapatır mısın.
- C) Ece? Pencereyi kapatırmısın.
- D) Ece, pencereyi kapatırmısın!

16. Eksik duyuruyu tamamla

Etkinlik bilgileri: Tohum takası; çarşamba, öğle arası; okul bahçesi; isteyenler kendi tohumlarını getirebilir.

Taslak: “Tohum takası yapacağız. Herkes gelsin.”

Bilgilerin tamamını koruyan iki cümlelik duyuru yaz.
Tohum getirmeyi zorunlu hâle getirme.

17. Yazıyı son kez gözden geçir

Taslak: “ali de ankaraya gelecek mi orada kuzenini görecek”

Taslağı iki cümle olarak düzelt. Bağlaç olan “de” ile “orada” sözcüğünün neden aynı biçimde ayrılmadığını açıkla.

18. İki metin, ortak nokta

Metin 1: Ela, sözünü unutan arkadaşına konuşma kartını uzattı; onun yerine konuşmadı.

Metin 2: Bora, çözümü bulamayan arkadaşına ilk adımı hatırlattı; işlemi arkadaşının tamamlamasını bekledi.

İki metindeki yardımın ortak özelliği hangisidir?

- A) Yardım edilen kişinin bütün işini üstlenmek
- B) Sonucu hemen söyleyerek işi hızlandırmak
- C) Destek verirken kişinin kendi işini yapmasına alan bırakmak
- D) Yardım isteğini görmezden gelmek

19. Afişi doğru yorumla

Afiş betimi: Açık bir kitabın iki sayfasından farklı yollar uzanıyor. Yolların yanında “soru sor”, “araştır”, “paylaş” sözleri var. Afişte “Her kitap aynı yolu gösterir.” yazıyor.

Afişteki yazıyı görselle uyumlu bir cümleyle değiştir ve seçimini iki görsel ayrıntıyla gerekçelendir.

20. Bilgiyi bozmayacak özet

Okul radyosu ilk hafta yalnız pazartesi yayın yaptı. İkinci hafta öğrencilerden gelen istek üzerine cuma günü de kısa bir yayın eklendi. Yayınların süresinin uzadığına ilişkin bilgi verilmedi.

Bu gelişmeyi iki cümleyle özetle. “Her gün yayın yapıyor” ve “yayınlar uzadı” sonuçlarının neden söylenemeyeceğini belirt.

